

Hastalar için bilgi

ESBL¹- oluşturan bakterileri,

Bulaşıcı hastalıklar ve enfeksiyona karşı korunma doktorunun [epidemiolog] bulaşıcı hastalıklara karşı korunma broşürü.

ESBL nedir?

ESBL "extended spectrum betalactamases" kısaltmasıdır. Bu bağırsak bakterileri tarafından yapılan maddelere (enzim) verilen addır. Bu maddeler alışılmış antibiyotiklerin, yani penisilinin yıkımında görev alır. Bu nedenle de ESBL oluşturan bakterilerinin direnci bu tip antibiyotiklere karşı artmış olur. Bununla birlikte bir enfeksiyona neden oldukları **taktirde** başka tip antibiyotiklerle tedavi edilebilirler. Bağırsaklarımızda normal bağırsak florası adı verilen bir grup bakteri mevcuttur. Bu bakteriler yediğimiz yemeklerin sindirilmesi ve bağışıklık sistemimiz için gerekli bakterilerdir. ESBL oluşturan bakteriler bağırsak florasında kısa veya uzun süreli yer alan bağırsak bakterileridir.

ESBL ne gibi tehlikeler içerir?

Antibiyotiğe karşı dirençli bakterilerin oluşturduğu en büyük tehlike, bir enfeksiyon sırasında doğru antibiyotik tedavisi uygulanamamasıdır. ESBL oluşturan bakteriler bir çok kişinin bağırsak florasında yer aldığı halde enfeksiyona neden olmaz, bu kişiler sadece bu bakterilere **taşıyıcılık (portör) yapar**. Taşıyıcı olmak bir hastalık hali değildir, tedavi edilmemelidir. ESBL oluşturan bakteriler diğer bakterilerden daha sık hastalığa neden olmaz. ESBL oluşturan bakteriler bir **hastalığa** neden olmuşsa, bu genellikle basit bir idrar yolu enfeksiyonu veya başka tip bir enfeksiyondur. Ancak ESBL oluşturan bakterilerin neden oldukları enfeksiyonlar için farklı antibiyotikler kullanılmalıdır. Bazen **hap ile tedavi yerine** hastanede tedavi gerekebilir.

ESBL nasıl yayılır?

ESBL oluşturan bakterilere taşıyıcılık yapmak için bu bakterilerin ağız yolu ile alınmış olması gerekir. Özellikle yurt dışı seyahatleri sırasında bağırsak bakterileri ile kontamine olmuş yemek veya su yolu ile vücuda girebilir. Bu bakteriler tuvalet ziyareti sonrası ellerden de yayılabilir. Hastanelerde de ESBL oluşturan bakteriler yara ve kateterler aracılığı ile hastadan hastaya ellerden geçebilir.

ESBL'den kurtulmak mümkün mü?

ESBL oluşturan bakteriler bağırsak florasının bir parçası haline geldikleri için uzun süreden beri taşıyor olabilir (aylarca - yıllarca). Bu bakterileri ne kadar süreden beri taşımakta olduğunuzu belirlemek mümkün değildir. Ancak bir çoklarının daha sonra bu bakterilerden kurtulması mümkündür. Kontrol için dışkı testi genellikle gerekli değildir.

Nelere dikkat etmelisiniz?

- Ellerin her zaman temiz tutulması gerekir. Tuvalet ziyareti sonrası ve yemek hazırlamadan önce eller sabun ve su ile yıkanmalıdır. Her zaman sıvı sabun tercih edilmelidir.
- Çevrenizdekilere ESBL oluşturan bakteri taşıyıcısı olduğunuzu bildirmeniz gerekmez.
- Her zamanki gibi yaşamaya ve insanlarla görüşmeye devam edebilirsiniz. Cinsel hayatınız da her zamanki gibi devam edebilir.
- Bir yaranız varsa, idrar için kateter taşıyorsanız ya da stomi yapılmışsa ellerinizi her pansuman ya da değişim sonrasında yıkamanız ayrıca önem taşır. Ayrıca küvette banyo yapmak yerine duş almalı, havuzda yüzmekten kaçınmalısınız.

¹ ESBL, "Extended spectrum beta lactamases" kısaltması olup Türkçesi 'Genişlemiş Spektrumlu Beta Laktamaz'dır. Ç.N.

- İshal olmuşsanız ya da dışkıınız dışarı sızıyorsa küvette banyo veya havuz yerine her zaman duşu tercih etmelisiniz.
- Antibiyotik tedavisi görmeniz gerekiyorsa doğru antibiyotiğin kullanılması ve bu nedenle kültür yapılması büyük önem taşır. Kendi iyiliğiniz için sizden, doktor / dış hekiminize taşıyıcılığınız ya da daha önce geçirdiğiniz enfeksiyonlarınız hakkında bilgi vermenizi rica edeceğiz.
- Hastaneye yatacak, ameliyat olacak veya özel bir bakım evinde kalacaksanız, doktorunuza vücudunuzda daha önce ESBL oluşturan bakteri bulunduğunu bildirmeniz iyi olur. Hastane ve özel bakım yerlerinde hijyene ve temizlik kurallarına dikkat edilmesi, bakterilerin yayılmaması için daha da fazla önem taşımaktadır.